

gna sollicitudine parochiale archivium examinet; et, si forte aliquid desit, inquisitiones faciat, atque ut omnia ad suas manus perveniant solerter procuret (vide n. 661). 4° Statum animarum quamprimum conficiat, eaque occasione personaliter se ad singulas domos conferat, ut sic suis oculis aliquantulum cognoscere incipiat quomodo res se habeant.

735. *Quid notandum circa consilia, quae, sive a parochianis, sive ab aliis, nupero parochi facile dantur; et circa delationes, quae contra hunc vel illum ei facile deferuntur?* Exceptis personis probatissimis et valde prudentibus, relationibus istis non facile credat; et valde pedetentim procedat antequam de aliquo favorabilem aut sinistram opinionem concipiat; et multo magis antequam ad externam determinationem (quae inimicum procurare, vel parochianis displicere possit) procedat.

736. *Quid notandum circa antecessorem, aut circa diversam ab eo agendi rationem ineundam?* 1° Quatenus antecessor bene se gesserit, nuperus parochus illum laudet; sed de eius defectibus taceat. 2° Quidquid sit de antecessoris agendi ratione, nuperus parochus sua munera substantialia accurate adimpleat; sed ab aliis innovationibus (maxime in principio) tum quoad spiritualia tum quoad temporalia (intellige nisi magna necessitas urgeret) abstinere. Antecessoris vestigiis adhaerere studeat; et, si aliquos leves abusus inveniret, non praepropere, neque zelo inconsulto, sed pedetentim, prudenter et opportune, illos corrigere sataget. Si quaedam innovationes viderentur utiles vel necessariae, animos praedisponat, bonoque semini terram prius paret.

737. *Expeditne ut nuperus parochus inclinet ad rigorem, an vero potius ad benignitatem?* Potius ad benignitatem. Hinc tam in concionibus quam in confessionali non rigidum sed benignum se ostendat; idque eo etiam fine praestabit, ut animae magis indigentes confidenter ad eum accedant.

PARS II.

DE IURIBUS PAROCHI

---

738. *Cur etiam de hac re agere oportet?* 1° Ne parochi iuribus suis (limites excedendo) abutantur, prout speciatim in taxis funerariis contingere potest. 2° Ut lites non oriantur, et casu subortae citius componantur.

739. *Quotuplicis generis sunt iura parochi?* Duplicis; quaedam enim sunt iura spiritualia, et quaedam temporalia.

740. *Quaenam sunt iura spiritualia?* Sunt quae respiciunt Sacramenta (scilicet baptismum, poenitentiam, eucharistiam, extremam-unctionem et matrimonium), Missam, alias sacras functiones, praedicationem, funera, dispensationes, et electiones coadiutorum.

741. *Quaenam sunt iura temporalia?* Sunt speciatim 1° quoad decimas et oblationes; 2° quoad administrationem bonorum temporalium parochiae suae; 3° quoad fructus beneficii.

N. B. Iura spiritualia parochorum subeunt modificationes quoad aliquas personas et aliqua loca, v. g., quoad vagos, peregrinos, monasteria, oratoria etc. De modificationibus istis sermo specialis in paragraphis distinctis habebitur. Hic ago prius de iuribus parochi circa administrationem sacramentorum iuxta regulas ordinarias.

CAPUT I.

Iura parochi quoad Baptismum.

742. *Quid de hoc iure?* Si Ecclesia parochialis sit etiam baptismalis, parochus ius habet administrandi baptismum in forma liturgica parochianis suis; nisi consuetudo sit ut parochiani alibi pro libito se conferre possint.

743. *Ius istud pertinetne ad parochum exclusive?*

Affirmative. Parochus scilicet habens fontem baptismalem ius habet ne (seclusa, ut dixi, consuetudine in contrarium) quisquam alius id praestet sine eius delegatione.

744. *Quid si ageretur de baptizando adulto?* Tunc

quoque ius baptizandi (nisi Episcopus, ad maiorem solemnitatem, per se baptismum ministrare velit) ad parochum, intra cuius paroeciae limites baptizandus habet domicilium; non vero ad parochum Cathedralis spectat. Decisum. Cf. Bouix (*De par. IV. III*).

745. *Quid si baptismus conferri vellet domi?* Pro casu necessitatis et sine forma liturgica, unusquisque baptizare potest (ut notissimum est). Seclusa necessitate, Rituale dicit: « In privatis locis nemo baptizari debet, nisi forte « sint Regum aut magnorum Principum filii...; dummodo id fiat in eorum Capellis seu Oratoriis, et in aqua baptismali de more benedicta ». Tunc autem (nisi Episcopus per se vel per delegatum baptizare velit) ius baptizandi spectat ad parochum, intra cuius paroeciae fines palatium Principis adest, si paroecia sit baptismalis et sacrum fontem habeat. Si vero paroecia non esset baptismalis; tunc ni (fallor) baptismi administratio spectaret ad Archipresbyterum cathedralis vel matricis; non vero ad parochum, qui (ex hypothese) baptismi administrandi ius (quod ex instituto originario solis matricibus inest) nunquam adquisivisset (Cf. Acta III. 414). Sed quid si alicubi consuetudo esset ut Episcopi filios quoque non principum facultatem domi baptizandi facile concederent? In tali casu ageretur de abusu prudenter et caute eliminando, etsi aqua baptismalis aliaque caeremoniae adhiberentur, ut patet ex Decr. S. R. C. (27 Apr. 1877 n. 3418). A fortiori de abusu ageretur, si (prout alicubi fit) caeremoniae quoque omitterentur (Cf. Frassinetti *Man. n. 290* et Zitelli *Apparatus II. n. a. 1 § 3*). Si tamen absolute obtineri nequiret, ut infans ad Ecclesiam deferretur; tunc Episcopus licentiam concedere posset illum domi baptizandi; sed cum caeremoniis. Hoc in casu si petas ad quem spectet baptismi administratio, si paroecia non sit baptismalis, responderem, Episcopum quidem posse delegare parochum; sed, seclusa hac delegatione speciali vel consuetudine, ius ordinarium ad Archipresbyterum cathedralis seu matricis spectare.

746. *Quid si paroecia non esset baptismalis, et parochus sacrum fontem erigere vellet?* Ad hoc ius non haberet; ex eo enim quod Ecclesia sit parochialis, non sequitur quod baptismalis quoque (ad instar matricis) esse debeat. Episcopus tamen id concedere posset; salvis iuribus matricis et iustis de causis, si nempe parochiani nimis grave incommodum, ob longitudinem vel asperitatem itineris, subire cogerentur. Cf. Acta (*l. c. et 518*).

CAPUT II.

De iure parochi quoad Sacramentum Poenitentiae.

747. *Quid de iure isto?*

I. Imprimis vide dicta n. 196.

II. Iurisdictio parochi (etiam quoad parochianos) 1° limitatur ad casus non reservatos; 2° non extenditur ad personam complicem in sexto.

III. Parochus poterit quidem impedire ne talis vel talis sacerdos in Ecclesia sua confessiones audiat; non vero ne parochiani sive sani sive infirmi apud alios pro lubito suo confiteantur. Si tamen parochus iustam haberet rationem credendi, quod parochianus sacrilege et confessione non praemissa ad communionem accederet, peractae confessionis testimonium ab eo exigere posset. Cf. Bouix (*l. c. IV*).

IV. Qui ex vitio occulto collationis parochus quidem communiter crederetur, sed non esset; valide, sed non licite confessiones audiret; error enim communis cum titulo colorato actus validos quidem, sed non licitos reddit.

CAPUT III.

De iure parochi quoad SS. Eucharistiae administrationem.

748. *Circa ius istud quid notandum?* Parocho iura competunt 1° circa communionem paschalem; 2° circa communionem infirmorum; 3° circa admissionem ad primam communionem.

749. *Quid de iure parochi circa communionem paschalem?*

I. Omnes norunt quod parochus ius habet ut parochiani intra quindenam paschalem ad communionem accedant in paroecia.

II. Parochus ius habet administrandi Eucharistiam tunc temporis parochianis suis manu propria, vel per suum delegatum; ita ut suo quoque coadiutori titulari (si illum haberet) administrationem istam interdiceret posset (Scavini *III. 244*).

III. Parochus ius habet prudenter concedendi licentiam ut hic vel ille alibi praecepto paschali satisfacere valeat; sed parochianos omnes generaliter ab hac lege dispensare nequit; agitur enim de lege Ecclesiae, a qua ne Episcopus quidem generaliter dispensare potest. Cf. De Angelis (*III. xxix. 5*), Marc (*n. 1571*), et Gousset (*II. 223*).

IV. Si parochianus tempore paschali esset quidem in paroecia, sed legitime impediretur quominus intra quindenam communicare posset (v. g. quia confessarius ei absolutionem procrastinavit); tunc parochus ius habet ut post quindenam in paroecia communicet. Cf. Lehmkühl (*n. 1206*).

V. Nemo (praeter Episcopum) alicui concedere potest facultatem satisfaciendi praecepto paschali in alia Ecclesia, quae non sit paroecia sua, invito parochi. Attamen ad hanc facultatem concedendam sufficit consensus praesumptus seu interpretativus parochi ipsius (S. Lig. *VI. 300*), vel saltem Episcopi (Gousset *226* et Frassinetti *not. 92*). Ut autem hic consensus praesumi valeat, inspiciendum est an adsit ratio dispensandi. Sedulo notandum quod duplici modo ratio dispensandi in Episcopo vel parochi contingere potest, scilicet 1° dummodo licentia a parochi ipso petatur; 2° etsi haec licentia ab eo non petatur. Si ratio dispensandi subsisteret solum primo modo (quatenus ex una parte parochianus, etsi non posset commode ad paroeciam se conferre, posset tamen facile a suo parochi licentiam petere, et ex alia credendum esset quod parochi ipse, consideratis circumstantiis omnibus, hanc petitionem rationabiliter exigeret); tunc confessarius facultatem alibi communicandi concedere non posset; ita tamen (*N. B.*) ut, iuxta plures (Cf. Lehmkühl *n. 1206*), si de una vel altera vice dumtaxat ageretur, poenitens sub mortali et sub denegatione abso-

lutionis ad hoc adigi nequiret. Si autem ratio dispensandi subsisteret secundo modo, tunc confessarius, dictam facultatem absolute concedere posset. Sed subsisteretne in Episcopo vel parochi ratio dispensandi hoc ipso secundo modo, scilicet licentiâ non petita, etiam quando (prout hodie speciatim quoad viros in civitatibus solet esse casus valde practicus) poenitens ex motivo insufficienti, imo et cerebroso, tam in paroecia communicare quam licentiam petere recusaret; ita ut proinde confessarius, conspiciendo quod frustra laboraverit vel laboraturus esset ad hoc ei persuadendum, parochi ipsius vel Episcopi voluntatem interpretando, condescendere possit? Frassinetti (*l. c.*) respondet affirmative, et merito. Hodie enim ex una parte praeceptum istud communicandi in paroecia praecise (quum deficientes ut plurimum a parochi et Ecclesia parum vel nihil timendum habeant) multo minoris momenti est quam olim erat: et ex alia multo melius est ut alibi communicent illi qui secus nullibi communicaturi essent, imo probabilissime per totam vitam a sacramentis longe mansuri forent. Neque dicas, legem de communione recipienda in paroecia sic ad nihil redigi; non enim ad nihil redigitur; facultas enim alibi communicandi non daretur omnibus (ita ut unusquisque auctoritate propria a communicando in paroecia se eximere posset); bene vero illis dumtaxat, qui facultatem a confessario obtinuissent, et in bona fide versarentur. Parochi autem consensus facilius praesumeretur, si quindenam iam elapsa fuisset, et multo magis si quis bona fide intra quindenam iam alibi communicasset (Marc *1572* et Frassinetti *l. c.*).

VI. Potestne parochus impedire ne die paschatis Eucharistia distribuatur in aliis Ecclesiis? Stando in puncto iuris, die dominica paschatis Regulares nequirent Eucharistiam distribuere christifidelibus (etsi possent aliis diebus intra quindenam), quamvis ex mera devotione communicarent (Cf. Bened. *XIV De Syn. IX. xvi. 3*). Et hoc vetitum ad alias quoque Ecclesias non parochiales extendere-tur (Cf. Scavini *IX. 73*). At vero plures dicunt, consue-

tudinem legi huic plus vel minus iam derogasse. Cf. S. Lig. (VI. 250. 5), Gousset (n. 224), Frassinetti (n. 265) et Scavini (III. 245). Ego dicerem 1° standum esse consuetudini locali, si inviolabiliter et perfecte servaretur (Romae non solum die paschatis, sed etiam feria V in Coena Domini, Regulares Eucharistiam distribuere non posse auctores passim dicunt). Dicerem 2° legem istam diebus nostris facile in destructionem potius quam in aedificationem redundare, propter circumstantias valde mutatas et rationem n. V. praecedenti indicatam; unde, si epicheiae in loco iam fieri incoepissent, nec Episcopus se opponeret, pro SS.mae Eucharistiae distributionis licitate, etiam quoad illos qui praecepto paschali satisfacere intendunt, stari posset.

750. *Quid de iure parochi quoad communionem infirmorum?*

I. Ius deferendi SS.mam Eucharistiam ad modum viatici spectat ad parochum privative (ut notissimum est), excepto casu necessitatis, in quo aliter fieri nequiret.

II. Parochus ius habet sumendi SS.mam Eucharistiam pro moribundo communicando etiam ab Ecclesia Regularium, si adsit intra fines paroeciae suae et necessitas urgeat. Cf. Berengo (n. 102).

III. Ius deferendi SS.mam Eucharistiam parochianis infirmis ad satisfaciendum praecepto paschali, spectat pariter ad parochum privative. Idem dic de Eucharistia iisdem deferenda ex simplici devotione (De Bonis *De Orator. publicis* n. 108). Excipe nisi Eucharistia deferretur ex oratorio privato ad infirmum eiusdem domus et familiae, dummodo in eodem oratorio de licentia Episcopi Eucharistia distribui possit. *Praxis* (Ed. I. n. 772).

751. *Quid de iure parochi quoad admissionem ad primam Communionem?* Ex laudabili consuetudine hodie fere ubique vigente parochi ius exclusivum habent admitendi pueros (quibusdam factis exceptionibus, v. g. quoad collegiales, prout de more) ad primam communionem.

Si tamen parochus aliquis ex incuria vel irrationabili cerebrositae iuvenem quindecim vel sexdecim annorum ad communionem adhuc non admisisset, tunc confessarius communicandi licentiam ei tribuere posset. Cf. Frassinetti (*Man. n. 334 et seq.*) et De Angelis (III. xxix. 5).

CAPUT IV.

De iure parochi quoad Extremam-Uctionem.

752. *Quid de hoc iure?* Sicut SS. Viatici ita etiam Extremae Uctionis administratio spectat ad parochum privative, ut notissimum est.

CAPUT V.

De iure parochi quoad matrimonium.

753. *Quid de hoc iure?*

I. Parochus ius non habet impediendi quod Ordinarius sive per se sive per delegatum alicui matrimonio assistat.

II. Ius non habet licite assistendi matrimoniis secretis vel omissis publicationibus vel utcumque non servatis de iure servandis, nisi prius necessarias facultates obtinuerit. Interdum tamen quoad publicationes dispensatio praesumpta sufficit, iuxta dicta (n. 323).

III. Caeterum omnes norunt quod publicationes matrimoniorum; assistentia eorundem; et benedictio nuptialis privative ad parochum spectant.

IV. De advertentiis pro casibus extraordinariis sermo habebitur infra.